І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 160. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 21, 1958 No. 160. VOL. LXV.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ ПЕНСІЙ ПЕРЕДАНО ДО ПІДПИСУ ПРЕЗИДЕНТОВІ

Вашингтон. — У вівторок 19-го серпня ц. р. Палата Репрезентантів прийняла остаточно апробований і змінений в дечому Сенатом законопроєкт про Соціяльне Забезпечення, найважливішою постановою якого є підвищення на 7 процентів старечих пенсій із Соціяльного Забезпечення і передала його до Білого Дому для підпису Президентові. Речинець виплачування збільшених пенсій пересунено тепер з грудня 1958 року на лютий (3-го лютого) 1959 року з тим, що збільшення вкладок, виплачуваних на фонд соціяльного забезпечення підприємцями і робітниками, обов'язуватиме вже від 1 січня 1959 року. Вкладки ці будуть вплачувані від 75,000,000 робітників і висота їх буде збільшена з 94.50 дол. до 120 долярів річно. Із підвищення старечих пенсій скористає понад 12,000,000 осіб, які одержують уже старечі пенсії. Висота цих пенсій виносила досі від 30 долярів до 108,50 дол. і тепер, згідно з новим законопроєктом, висота їх буде ваганися між 33 і 116 долярами (останню ставку одержували ті, що заробляли щонайменше 350 долярів місячно). Підвищення вкладок на соціяльне забезпечення має на меті стабільність виплачування нововстановлених пенсій. Податкові вкладки на фонд соціяльного забезпечення будуть підвищені з 2 і1/4 до 2 і ½ процента для обидвох сторін, значить, і для підприємців і для робітників. Для самостійних робітників ці ставки будуть збільшені з 3 і ¾ до 3 і 3/8 процента. Водночас із цим Палата Репрезентантів прийняла без спротиву зміну в цьому законопроєкті, зроблену Сенатом, яка зменшує висоту загальної суми виплачуваної федеральним урядом на допомогу для потребуючих осіб старшого віку, сліпих, і нездатних до праці нелітніх дітей з 288 мільйонів долярів до 197 мільйонів долярів. Сума 288 млн. дол. була вставлена Палатою Репрезентантів і проти неї опонував господарство уряд. Тепер, після її зменшення до 197 мільйонів долярів, відпадає можливість Президентового вето і в конгресових колах сподіваються, що президент підпише прийнятий без спротиву Конгресом законопроєкт про підвищення пенсій, виплачуваних із фонду Соціяльного Забезпечення. Вкладки на цей фонд вплачувані і підприємцями і робітниками будуть збільшувані автоматично що три роки, а не, як досі, що п'ять років. У 1960 році вони будуть збільшені до 3 процентів, в 1963 до 3 і пів процента, в 1966 році до 4 процентів і в 1969 році до 4 і пів процента. Згідно з новим законопроєктом найнижчі старечі пенсії для окремих робітників, які виносили 30 долярів, виноситимуть 33 доляри і такі ж пенсії, спільно для чоловіка і жінки, піднесено з 45 долярів до 49.50 долярів. Найвищі пенсії, що виносили досі 108.50 долярів для окремих осіб піднесено до 116 дол. і для чоловіка і жінки з 162 до 174 долярів. Найвищі пенсії для вдів, вдівців і сиріт піднесено з 81.40 до 87 дол. (Вдови з двома дітьми одержуватимуть у випадку найвищої пенсії 232 дол. замість 200 дол.).

Шкільна Рада в Литтл Року апелює проти інтеґрації

Литтл Рок, Аркенсо. — 19 серпня губернатор Орвел Е. Фобус відбув конференцію з представниками Шкільної Ради в Литтл Року, на якій заявив, що Шкільна Рада повинна знайти якусь розв'язку шкільної справи після того, як окружний апеляційний суд наказав дальше спільне навчання в центральній середній школі, або повинна зрезиґнувати. Представник Шкільної Ради заявив, що внесе відклик від рішення окружного суду до Найвищого СудуЗДА. Губернатор Фобус заявив, що „цю нещасливу ситуацію" найкраще розв'язали б батьки тих 7-ох кольорових дітей, які вже вписалися до середньої школи в Литтл Року, коли б погодилися на те, щоб забрати своїх дітей із цієї школи. Фобус заявив на пресовій конференції, що треба зачекати на рішення батьків кольорових учнів, бо всяка акція інших чинників перед тим є передчасна. Фобус сказав, що скличе стейтову леґіслятуру тоді, коли це буде потрібне. Потрібні законопроєкти має губернатор готові. „Я був колись скавтом, а гаслом скавтів є: будь готовий!"

Конґрес прийняв фармерський законопроєкт

Вашингтон. — 18-го серпня Сенат прийняв фармерський законопроєкт і після того відослав його до підпису президента. Сенат пропонував давніше поробити деякі зміни в законопроєкті, який давніше прийняла Палата Репрезентантів, але тепер з огляду на закінчення праць Конґресу погодився на законопроєкт палати без жадних змін. Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон заявив, що президент Айзенгавер підпише цей законопроєкт, бо згідно з ним уряд видаватиме фармерам зменшені допомоги за випродуковані харчові продукти. На думку Бенсона новий закон дає більшу самостійність фармерам у вирішуванні фармерських проблем. Новий закон дозволяє зменшити паритет допомоги фармерам до 65 відсоків (тепер 75 відсотків) за кукурудзу вже в найближчому році, а за риж і бавовну те зменшення паритету буде можливе в 1962 році.

В АМЕРИЦІ

● **У липні цього року** число затруднених в Канаді збільшилося на 140,000 в порівнянні з червнем ц. р. і становило 5,934,000, але було на 15,000 менше в порівнянні з липнем 1957 року. Число безробітних становило в липні 286,000, а в червні — 320,000.

● **Парашутист Дейвід Л. Креґер** десять хвилин гойдався під літаком, поки не вдалося його витягнути. Він був прив'язаний і з необережности випав із машини. Коли його витягнули на літак, він був непритомний.

● **Шкільний лікар Маріон Тейлор** у своєму звіті твердить, що діти, які забагато їдять пасивні і тупі в науці. Він же стверджує, що перетовщених дітей важко відучити від надмірної їжі.

● **Генеральний консул Домініканської республіки в Ню Йорку** д-р Ф. Ллаверіяс повідомив, що 16-го серпня почалася в його державі п'ятирічка, протягом якої мають: зліквідувати неграмотність і малярію, електрифікувати сільські райони, колонізувати незамешкані райони та забезпечити мешкальними домами робітників.

● **Клер С. Ґолдфайн** в Бартові, Флорида, домагається розводу з своїм чоловіком Г. Макселлом Ґолдфайном, сином Бернарда Ґолдфайна, відомим мільйонером, який відмовився відповідати в Палаті Репрезентантів на ставлені йому питання.

Спущено на воду найбільший атомовий підводний човен „Тритон"

Гротон, Коннектикат. — 19-го серпня спущено на воду і „охрещено" найбільший досі атомовий підводний човен „Тритон", який збільшив число американських підводних човнів до 8. Він є такий великий, як кружляк під час другої світової війни, і є першим підводним атомовим човном, який має аж два нуклеарні реактори. Досі жадна інша держава не має атомових підводних човнів. Спущенню на воду „Тритона" приглядалася юрба 34,000 людей, а тисячі осіб були ще на протилежному березі ріки в Ню Лондоні. На цій параді не було „батька атомових човнів" контрадмірала Гаймана Дж. Ріковера, який вислав депешу до керівника корпорації „Дженерал Дайнемікс", яка будувала „Тритона", Френка Пейса і підкреслив таке: „Тритан" буде піонером в технології підводних човнів, яка дасть можливість збудувати великі атомові кораблі будучини". Ріковер писав, що ще „кілька років тому деякі люди вважали, що немає потреби будувати великі атомоті підводні човни". Але тепер вже думки змінилися, і будується великі підводні атомові човни, які можуть вистрелювати керовані ракети. Досі ЗДА мали такі атомові підводні човни: „Навтилюс" (3,200 тонн); „Скейт" (2,360); „Свордфіш" (2,360); „Сарґо" . (2,360), „Сідраґон" (2,360); „Скіпджек" (2,830); і „Сівулф" (3,400). Тепер до них приєднався „Тритон" (5,900 тонн). (Американська вимова „Трайтон").

Найбільший підводний атомовий човен світу „Тритон" випливає на море.

Ню Йорк оваційно вітатиме „Навтілюса"

Ню Йорк. — Славний атомовий підводний човен „Навтилюс", який перший переплив попід Північний бігун, в дні 25-го серпня буде в Ню Йорку і тоді це місто оваційно вітатиме Команданта й залогу цього славного човна. 18-го серпня „Навтилюс" занурився у воду, але вже в понеділок 25-го серпня він буде в доках в Брукліні, Н. Й. Посадник Ню Йорку Роберт Вагнер наказав департаментам торгівлі і публічних подій поробити приготування до парадного прийняття (парада на 5-ій Евню та гостина в Сити Голл, які відбудуться 27 серпня. На цьому прийнятті має бути і контр-адмірал Гайман Дж. Ріковер, заслугою якого є вибудування „Навтилюса". Президент Айзенгавер назначив Ріковера своїм представником на вітанні „Навтилюса" в Ню Йорку.

ВИПУЩЕННЯ НА МІСЯЦЬ РАКЕТИ З ЛЮДИНОЮ КОШТУВАЛО Б БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Кейп Канаверал, Флорида — Голова Заавансованої Дослідної Аґенції при департаменті оборони Рой В. Джансон заявив, що висилання на Місяць керованої ракети з людиною коштувало б коло одного більйона долярів. Але він одночасно додав, що американське громадянство починає щораз то більше розуміти, що видатки в ділянці дослідів космічних просторів є виправдані й конечні.

Інститут Френкліна признав нагороду проф. Степанові Тимошенкові

Филаделфія, Па. — Президент Інституту Френкліна Винн Лоренс Ле Пейдж повідомив 19-го серпня, що ним очолюваний інститут вже другий раз відзначає професора д-ра Степана Тимошенка. Тепер проф. С. Тимошенкові признано Медалю Еллiота Крессона, яку передадуть відзначеному в Дні Медалі — 15-го жовтня. Цю медалю надають кожного року за оригінальні досліди. Її встановив 110 років тому член Інституту Френкліна Еллiот Кресон. В 1944 д-р Тимошенко був нагороджений Медалею Луї Леві за свою наукову працю про звисні мости. Цього року його нагороджено за його праці в ділянці механіки і елястичности. Професор д-р Степан Тимошенко народився 1878 р. в Києві, був проф. Київської політехніки (1906—1911), пізніше в Петербурзі, Загребі (1920—21), а від 1926 року працює в ЗДА. Він є членом ВУАН та НТШ; його підручник будівельної механіки перекладений на різні европейські мови.

АФП — КІО наказує зірвати всі зв'язки зі Спілкою Шоферів

Форест Парк, Па. — Виконна Рада Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Орґанізацій наказала всім своїм відділам порвати всі зв'язки, формальні і неформальні, з Міжнародним Братством Шоферів, яке очолює Джеймс Р. Гоффа. Цей наказ завершив повне викинення цієї спілки з АФП-КІО, яке почалося в грудні минулого року, коли спілку шоферів позбавили були членства в АФП-КІО тому, що вона не хотіла себе очистити з продажного проводу. В заяві Виконної Ради АФП-КІО говориться і про те, що жадний відділ не сміє вступати в жадні переговори з відділами шоферів для нав'язання будь-якої співпраці. 23-членна Виконна Рада прийняла це рішення більшістю 22-ох голосів, а проти голосував тільки голова Крайової Морської Унії Джозеф Каррен. Спілка Шоферів має коло півтора мільйона членів.

На 20 мільйонів скриньок менше помаранч

Лейкленд, Флорида. — Головний керівник фірми „Флоріда Сітрус Мючуел" Роберт В. Рутледж передбачає, що збір помаранч у цьому році буде на 20 мільйонів скриньок менший як в попередніх роках і становитиме від 117 до 119 мільйонів скриньок. В попередніх п'ятьох роках пересічний збір помаранч становив 140 мільйонів скриньок річно. Цього року внаслідок морозів на Флориді і злої погоди в Каліфорнії збір памаранч поменшився . Рутледж передбачає, що і збір ґрейпфрутів буде на 6 відсотків менший в порівнянні з пересічним збором в попередніх роках і буде виносити тільки 42,500,000 скриньок. Але в тому буде ще коло одного мільйона скринь цього овочу в формі консерв в пушках та соків.

В ОН зголошено ще одну резолюцію в справі Середнього Сходу

Об'єднані Нації — На надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй ситуація ускладнилася в минулий вівторок 19 ц. м., бо поруч із совєтською та норвезькою резолюціями, зголошено ще третю — індійську, яку спонзорують також Цейлон і Індонезія. Ця резолюція різниться по суті від норвезької тим, що вона включає також домагання щодо відкликання англо-американських військ з Ливану і Йорданії „у швидкому часі". Америка й Англія противляться всяким змінам і додаткам до резолюції Норвегії, спонзорованої ще шістьма іншими країнами. Тому резолюція Індії не має шансів здобути дві третини голосів Генеральної Асамблеї, але може — за коментарями преси — послабити також шанси норвезької резолюції. Обидва найбільші бльоки держав в Об'єднаних Націях — 28-членний бльок азійсько-африканських країн і 20-членний бльок південно - американських — поділені в своїх поглядах. Однак більшість в обох цих бльоках у принципі противиться всякій чужинній збройній інтервенції. Зокрема серед південно-американських держав існує острах, щоб у практиці не стосовано до південно-американського терену того принципу, на який покликується американський уряд щодо Ливану: про висилання війська на заклик уряду тієї держави. Тому державний секретар Доллес перевів окрему конференцію з представниками південно-американських країн, з'ясовуючи їм позицію ЗДА. Генеральний секретар ОН Гаммершилд старається змонтувати більшість для норвезької резолюції. На вівтірковому засіданні Генеральної Асамблеї промовляли репрезентанти Ливану, Норвегії, Канади, Перу, Бірми, УССР, Польщі, Юґославії і Пакістану. Ливанський міністер закордонних справ д-р Шарль Малік заявив, що коли тільки ливанський уряд буде переконаний, що державність і безпека Ливану знайшли „рівнорядну охорону" в Об'єднаних Націй, „або в якийсь інший спосіб", то Ливан негайно звернеться до ЗДА, щоб вони забрали свої війська. З-посеред азійських промовців — представник Пакістану, князь Алі Хан, рішуче підтримав американсько-англійське становище та поручав створення „війська миру" Об'єднаних Націй. Юґославський міністер закордонних справ Коца Попович не заявився за ніодною з зголошених резолюцій.

В Англії передбачають швидші вибори

Лондон. — Англійські часописи передбачають можливість розписання виборів вже на пізню осінь цього року, замість на весну 1960 р. За англійською конституцією, уряд має право запропонувати королеві передчасно розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Опозиційна Партія Праці кількакратно домагалася розписання нових виборів, покликуючись на свої перемоги в додаткових виборах, як на доказ, що теперішній уряд Консервативної партії втратив довір'я в народі. Це було після невдачної воєнної виправи проти Єгипту і зв'язаної з тією виправою господарською кризою в Англії. Прем'єр МекМіллен рішуче відмовлявся піти назустріч тим соціялістичним бажанням та заповідав, що симпатії англійських мас повернуться знову в сторону консерватистів. Те передбачування тепер нібито здійснюється. Дістеться це однаково завдяки покращанню внутрішньо - господарських відносин в Англії, як завдяки розиткові міжнародних відносин. Відвідини королеви Єлисавети в ЗДА, подорожі до ЗДА і Канади прем'єра МекМіллена і міністра закордонних справ Селвина Ллойда, готовість МекМіллена погодитись на нову зустріч з совєтськими головачами та водночас загострення з вини Совєтів холодної вини, проявлене головно екзекуцією на кол. мадярському прем'єрові Надеві, врешті рішучість Англії, що разом з ЗДА вислала війська на Середній Схід — все воно вплинуло на публічні настрої і збільшило шанси Консервативної партії — виграти найближчі вибори, — твердять газети.

На Кубі заарештовано 13 юнаків за підготову саботажів

Гавана, Кубинська Республіка. — Поліція 16-го серпня заарештувала 16 юнаків за те, що вони плянували підпалити корабельні та виконати інші терористичні протидержавні акти. При заарештованих знайдено пляшки з газоліною, динаміт та інші вибухові матеріяли а також підривну літературу. Згідно з урядовими повідомленнями урядові війська вбили 7-ох повстанців Фіделя Кастро в Східній провінції. Уряд передав Червоному Хрестові гелікоптер, який має перевозити ліки й медичні матеріяли для повстанців в горах Сієрра Маестро. Досі перевезли тим способом кільканадцятьох поранених повстанців і в'язнів, які були захоплені повстанцями. Повстанці поширили свої випадові бази з провінції Східньої до провінції Ляс Вілляс, це оперують студенти з університету в Гавані та інша молодь, яка зробила т. зв. другий фронт.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Рада американських добровільних організацій**, до якої належить наш ЗУАДК, перевела в минулу п'ятницю 15-го ц. м. з участю д-ра Володимира Галана в Ню Йорку наради у зв'язку з приїздом з Женеви директора тамошнього Міжурядового Комітету для европейської міґрації, Маркуса Бейлі. Стверджено, що надалі названа організація, за її ініціялами ICEM, звертатиме головно увагу на перевишкіл іміґрантів, а не на кількість і величину транспортів. З уваги на відсутність американського закону про додатковий приїзд іміґрантів з Европи, іміґрація йтиме тільки на базі квотового закону.

● **Протоігуменом канадійської** провінції оо. Василіян обрано на 6 років о. Боніфатія Свободу, пароха катедральної церкви св. Йосафата в Едмонтоні. Попереднім ігуменом був о. Володимир Шевчук, ЧСВВ.

● При центрі Слов'янських **Студій** в Монтреальському Університеті існує українська секція, в якій працюють, як викладачі й асистенти д-р Ігор Федів (географія, геополітика), д-р Юрій Русов (російські й українські переклади), о. д-р М. Залеський (українська філологія та історія Церкви), мгр. Василь Бриня́вський (асистент професора історії Церкви) те мгр. Юрій Левицький (асистент професора української філології). Керівником секції є о. д-р Михайло Залеський.

● **Українське Товариство Культури** засновано за ініціятивою гуртка українських студентів й інтелектуалістів при Мишиґенському Університеті. До управи товариства обрані:: Зеновій Л. Мельник — голова, д-р Михайло Овченік — заступник голови, п-на Соня Керелюк — секретар і С. Вілан — скарбник. Завдання товариства: плекання української культури й інформування про неї наукових американських кіл.

● **Мистець (різьбар і маляр) Богдан Білошевський** із Монтреалю (Канада) був важко поранений в автомобільному випадку дня 20 липня ц. р. Білошевського відвезено до шпиталю і стан його дуже серйозний.

● **Монтреальський Інформатор"**, ілюстрований господарсько - інформативний бюлетень почав виходити у Монтреалі, Кве., Канада. Друкується він у друкарні, що її співвласником є Богдан Мельник.

У ЖЕНЕВІ ОСЯГНЕНО ЗГОДУ ЩОДО КОНТРОЛІ АТОМОВИХ ВИБУХІВ

Женева. — У короткому комунікаті представників вісьмох держав, які від 1-го липня ц. р. нараджуються в Женеві над можливостями контролювання всяких експериментальних ядрових вибухів, стверджено у вівторок 19-го ц. м. таке: „Конференція експертів затвердила сьогодні висновки щодо контрольної системи, яка розкривала б порушення можливого договору про припинення атомових вибухів". У цьому сухому комунікаті не говориться, якими то способами контрольовано б заборонені атомові експерименти ,але за неофіційними відомостями — зібрані на Женевській конференції атомові вчені прийшли до переконання, що треба встановити на різних континентах і на мор'ях коло 200 контрольних пунктів, вивінованих в підслухові апарати. Ці апарати належать до 4-ох категорій: 1. чулі мікробарометри для записування акустичних повітряних хвиль, 2. сейсмографи для реєстрування хвилювань земної кори, 3. апарати для міряння радіоактивности в атмосфері і 4. апарати для стверджування кожної електро-магнетної радіяції, викликаної вибухами над поверхнею землі. Учені твердять, що не можна мати 100%-ву певність, що всі без вийнятку атомові вибухи можуть підлягати контролі. Вони признають, що невеличкі експерименти, проводжені глибоко під землею, або на великій висоті в повітрі, можуть бути засекречені. Проте пропонована ними система контролі буцімто виключає, щоб можна затаїти поважні й важливі атомові експерименти. За часописними вістками, треба тепер сподіватися, що небавком відбудеться міжнародна конференція, яка прийняла б вже політичні рішення щодо припинення дальших атомових експериментів. Політичне значення осягненого тепер у Женеві порозуміння полягає в тому, що оце вперше совєтські представники, дармащо тільки вчені, а не політики, погодились на принцип, що можна встановити також на совєтській території міжнародні контрольні пункти. Цей принцип надзвичайно важливий взагалі для всієї проблеми роззброєння, бо — як відомо — Захід стояв завжди на засадничому становищі, що не може бути роззброєння без контролі, тоді, коли Совєти говорили про роззброєння, не допускаючи дискусії про доцільну й ефективну контролю. Тому теперішнє рішення в Женеві вважають деякі часописні коментатори надзвичайно важливим моментом для дальших східньо-західніх відносин, бо воно нібн „може переламати льоди" й витягнути зі сліпого кута справу відновлення переговорів про роззброєння. У Женеві засідали учені фахівці, з таких вісьмох держав: ЗДА, Англії, Франції, Канади, СССР, Польщі, Чехословаччини і Румунії. Фактичними провідниками тієї конференції були голова американської делеґації д-р Джеймс Б. Фіск і голова совєтської делеґації — проф. Євгеній Фьодоров. Всі наради конференції відбувались за щільно зачиненими дверми. Конференція має відбути ще одно засідання для остаточного вигладження пропозицій, що їх вона представить названим чотирьом державам.

Ливан просить в ЗДА 100-мільйонової допомоги

Бейрут. — Ливан звернувся до З'єдинених Держав з проханням признати йому 100 мільйонів долярів допомоги, при чому частина тієї суми пішла б на відбудову у зв'язку зі шкодами, заподіяними у громадянській війні, та на негайне покриття втрат, а частина на потреби на дальшу мету. Від 10 травня, відколи опозиція проголосила була страйк і на вулицях всіх більших міст почалася стрілянина, ливанське господарське життя зазнало величезних втрат, при чому це стосується однаково державного і громадського добра, як приватного. Шкоди у знищених двох електрівнях обраховують на $3 мільйони, шкоди у понищених мостах і шляхах на $5 мільйонів, коло $100 мільйонів держава втратила цього року через брак можливости стягнути податки. Американські чинники згори признають, що Ливанові треба буде видатно допомогти, але вся справа відбудови Ливану взагалі залежить від плянів, що їх представить новий уряд після того, як новий президент Шегаб почне урядувати від 30 вересня ц. р.

Збудована в Індонезії комуністами цукроварня — не функціонує

Якарта. — Перший промисловий проєкт, зреалізований в Індонезії закордонними комуністами, а саме цукроварня, збудована фондами і технічними силами Східньої Німеччини, виявилась повною невдачею і наробила в Індонезії багато злої крови. Цукроварня із 100 східньо - німецькими техніками і 500 місцевими робітниками, коштувала коло 21 мільйонів долярів. Вона була фінансована східньо - німецьким банком, як позика для Індонезії, зворотна протягом 8 років із 2.5 процент. Формально відкрито її 29 травня, а фактично мала почати працювати 5 червня ц. р. Від того часу кількакратно відкладено термін, коли почнеться там праця, аж урешті виявилось, що весь заклад не придатний до вжитку. Східньо - німецькі інженери закидають індонезійському управлінню „саботаж", а індонезійці німецьким комуністам — нефаховість. М. і. показалось, що східньо - німецькі фахівці будували цукроварню обраховану на буряки, а індонезійці плекають цукрову трощу. Вся справа набрала в Індонезії розмірів скандалу, тим паче, що Індонезія хотіла похвалитись успіхом із своїх взаємин з комуністичними країнами.

У СВІТІ

● **Папа Пій XII** у листі до католицького університету в Мілано затаврував сучасні публічні видовища, які дуже часто обнижують вартість людської гідности, зневажають установу подружжя і підкреслюють тільки примітивні інстинкти. Цього листа Папа написав з нагоди відчитання в названому університеті лекцій на тему „Публічні видовища і сучасне громадянство".

● **На Світовій Виставці** в Брюсселі відбувся минулого тижня Ватиканський День, започаткований урочистою Богослужбою у стилевій церковці, яка є частиною ватиканського павільйону. В Богослужбі взяли участь 50 католицьких владик з різних країн.

● **Комуністичний уряд** Східньої Німеччини погрожує позбавленням мешкань усіх тих осіб, які мають заробітну працю в Західній Німеччині. Коло 30,000 осіб доїздить щоденно до Західнього Берліну, працюючи в тамошніх торговельних і промислових закладах.

● **В Індонезії** відбулася спеціяльна парада з нагоди одержання від Совєтів — формально від Чехословаччини — вісім перших у тій країні високоякісних бойових турбомоторових літаків типу МИҐ 15.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25
В Джерзі Сити і закордоном:		Jersey City and Foreign Rates:	
На рік	$ 14.00	One year	$ 14.00
На пів року	7.50	Six months	7.50
На три місяці	4.00	Three months	4.00

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОСЕРЕДНЯ АҐРЕСІЯ

Термін „посередня аґресія" став популярним у зв'язку з останніми подіями на Середньому Сході, які спричинили висилання американських військ до Ливану й англійських до Йорданії. Ці обидві арабські держави скаржились на терені Об'єднаних Націй, що інші дві арабські країни — Єгипет і Сирія, які становлять тепер одну Арабську Республіку, своїми радіопередачами і пресою постійно підбурюють місцеве населення проти режимів в Ливані і Йорданії, вишколюють на своїй території партизанів і терористів, пачкують до них зброю, словом, ведуть підривну акцію з метою вчинити переворот. У заявах Президента і державного секретаря кількакратно повторювалось у зв'язку з цими середньо-східніми подіями, що ЗДА виступатимуть проти аґресії однаково безпосередньої, як і посередньої. Проте, Дж. Ф. Доллес у своїй промові з минулого понеділка на конвенції американських ветеранів закордонних воєн в Ню Йорку, широко займаючись проблемою безпосередньої і посередньої аґресії, назвав посередню аґресію „делікатною" справою.

Чому вона „делікатна" — вказує на це хоч би той факт, що протягом цілого свого існування Об'єднані Нації не змогли скласти дефініцію, що таке взагалі аґресія. Ясно, що ще трудніше було б скласти дефініцію посередньої аґресії. Тому, напр., делеґат Індії Артур С. Ляль твердив на понеділковому засіданні Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що у пошуках розв'язки проблеми Середнього Сходу краще взагалі цікавитися не справою посередньої аґресії, а тими причинами, які приводять до неї. Посередня аґресія, — пригадував він погляд свого прем'єра Неру, — є тільки одним із явищ існуючої холодної війни, і тому трудно оминути її в умовинах такої війни. Одначе, з другого боку, фактом є, що підривна акція, ведена Совєтами й комуністичним Китаєм в різних азійських країнах, становить таку небезпеку, що в Південно-Східньому Азійському пакті вісьмох держав з 8 вересня 1954 року говориться виразно, що він призначений для оборони незалежности і безпеки тих держав проти аґресії, яка грозить іззовні і зсередини, внаслідок підривної акції, веденої зовнішніми ворогами. Те саме стосується середньо-східнього Багдадського пакту, в якому Америка є членом комісії військової, фінансової і протипідривних дій. Отож це не уявна небезпека, а дійсна, реальна.

Аґресією є не тільки вмаршування чужих військ на чиюсь територію з завойовницькими замірами. З всесвітньої історії відомо, що різні держави в різні часи підтримували для власних імперіялістичних цілей опозиційні рухи в сусідів. З українського досвіду відома акція царської Росії при допомозі чорносотенних діячів, як Пуришкевич і ін., що підтримувала галицьких і закарпатських москвофілів проти Австрії. Більш ідеалістичною була підтримка, що її сербська держава давала хорватам і словінцям в Австро-Угорщині, але сербський військовий штаб ніколи не відважився б на зорганізування в 1914 р. змови проти наступника престолу Франца Фердинанда і на озброєння змовників, якщо тій акції не патронувала б Росія, не з любови до сербських патріотів, а з власних імперіялістичних інтересів.

Московські большевики і заснований ними комуністичний інтернаціонал вдосконалили методу розкладання чужих держав зсередини. Вони, так би мовити, розробили її науково, створили для цієї справи керівний апарат і призначають на цю ціль величезні фонди. Підривна пропаґанда, саботажі, змови, терористичні акти — це загально відомі засоби підривної роботи. Кожна держава бореться проти такої посередньої аґресії власними засобами. Але, буває, власні сили замалі, щоб протиставитись такій посередній аґресії, якщо ведуть її сконцентровано з різних осередків куди могутніші ближчі й дальші сусіди. Чи можна в таких випадках стосувати засаду колективної оборони, отже викликати своїх союзників на поміч? Чи те, що діялось у Греції і Туреччині, потім у Ливані і Йорданії, а завтра може діятися в Ірані, Сіямі чи Бірмі, це виключно лише внутрішня справа тих країн, чи міжнародна проблема з уваги на міжнародні наслідки таких внутрішніх заколотів і тих переворотів, до яких ці заколоти доводять? Існує в історії „право революції". Але чи існує право революції, затіюваних і підтримуваних Москвою під різними гаслами із справжньою ціллю — вдарити по всьому вільному світі, включно з народами, що їх ніби ті революції „спасають"?!

Це турботливі питання, які саме й створюють ту „делікатну" проблему, за висловом Дж. Ф. Доллеса. Але це й ґрізна проблема. І вона існуватиме доти, поки існуватиме евразійська совєтська імперія, для якої всі засоби добрі, що ведуть до її завойовницької цілі.

З УКРАЇНСЬКОЮ ПРОЩЕЮ В ЛЮРДІ

(1)

Ще в дитинстві розповідала мені мама про чудотворне місце появи Матері Божої в Люрді, про ґроту, завішану милицями калік, що почали ходити. Такі оповідання про одну з найбільших святинь католицького світу в родині православного священика залишились в моїй пам'яті, і, коли прийшла нагода, я прилучився до української прощі, що її в ювілейний рік Чудесної Появи організував Український Християнський Рух.

Ця проща була не тільки релігійним актом, але й українською маніфестацією. Тому слід про неї розповісти ширше. Участь українських прочан з Америки й Канади викликає увагу й американського читача.

*

З Парижу вирушило три автобуси, везучи „парижан" та прочан з Німеччини. Безрадісна погода, яка доводить всю Францію до меланхолії, дала себе знати: відразу за Парижем дощ почав заливати шиби вікон. Але вже перед Шартром він ущух, і ми могли подивляти струнку ґотику величної катедри, один з кращих зразків французького церковного будівництва. Не дорівнює вона ні Ульмській, ні Реймській, не кажучи вже про Страсбурську, але своєю маєстатичністю наче відкриває двері в царство чудес архітектури, що починається саме тут.

Звідси бо дорога вже йтиме весь час над Люарою, рікою, що має для Франції особливе значення, бо проходить через усю країну численними зиґзаґами. Її долина була колись джерелом багатства, бо родила хліб і вино, була твердинею французької аристократії і посьогодні залишилась заповідником мистецьких скарбів архітектури і малярства. В деяких замках, назв яких ніхто не знає, зберігаються колекції малярських творів більші, як, напр., у филаделфійському музеї...

Жієн, Тур, Шамбор, Пуатьє — славне боєм Карла Мартеля, що врятував Францію від арабської навали, під ударами якої впала еспанська імперія. Далі Амбруаз, місце, де прожив останні роки й помер Мікель Анджельо, залишивши по собі пам'ятник у вигляді складної сітки каналів, якими осушив околичні болота.

Виїздимо вже вночі над королеву Ґасконії — Ґаронну, що широко розлилась перед впадом до моря. Над її берегами розкинулось Бордо, порт, що в'яже Францію з просторами південного Атлантику, з Дакаром, Конґо, а далі й Південною Америкою.

Але й між кранами порту, між океанськими пароплавами — дише історія Франції, що така близька всьому людству, бодай цивілізованій його частині. Коли бо кожен школяр пам'ятає Тур і Пуатьє, то чи не більше людей знають Ґасконь і Ґаронну, бож звідси прийшов до блискучого Версалю „четвертий мушкетер" Дартаньян. А коли забуваються дати з підручника історії, то герої Дюма не забуваються ніколи.

Коли їхати Францією, то в кожному селі дише історія, аж заздрість бере: адже тут скарби віків. Якенебудь забуте село з двадцяти хат має церкву з XIV чи й XI століття, що є справжньою цяцькою архітектури. А в тих церквах знайдете образи, різьби й саркофаги, що являють собою безцінні історичні скарби мистецтва. І нічого дивного немає в тому, що ця густота традиції, ця згущеність культурних надбань так впливає на нашу молодь, що вона, не маючи рівноваги в своєму, денаціоналізується. Хоч і який я прихильник усього модерного, усякого розмаху сучасної техніки, але міг би довго сперечатися на тему: що більше асимілює — американські мости й темпи чи европейські катедри й замки?

*

Ще кусник французького Полісся й ми підносимося на схили Піренеїв. Перші висоти дають перспективу цього Полісся, що залишилось за нами. Це справді сухий пісок висохлого болота з сухітничими сосонками, як на нашому Поліссі вздовж шоси біжать канали з водою, в яких весною можна бавитися нашими „прачиками"... Тепер тут ніхто не звертає уваги на прачики і навіть не дивиться на жаб. Тут тепер помпують нафту й земний ґаз, що урухомлюють індустрію Бордо.

Але Франція географічно й духово належить до середземноморського басейну. Це середземноморська цивілізація. І в цілій Франції зустрінете південні контрасти. Клімат її являє собою контраст з вічним дощем у Парижі й сухим півднем на Рів'єрі. Антропологічно знайдете чисті типи вікінґів і зовсім італійський тип. Між Даксом і По побачите зовсім альпійську архітектуру, що й не дуже пасує до зелених Піренеїв, але в такому містечку як Тарб зустрінете відкриті канали, що біжать серединою вулиць, видаючи притаманний тільки еспанським передмістям запах...

Велика й багата країна, яку можна б назвати Америкою Европи під багатьма оглядами, може собі дозволити на все: на замки, яким немає рівних у світі ні багатством, ні елеґантністю, на відкриті канали, що приводять в жах не тільки американців, але й українців, які їдуть з нами з Німеччини.

*

Горби довкола нас усе більше підносяться. Вони вкриті густим лісом, але починають появлятися й такі, на яких вже тільки кущі. Диких хребтів середини Піренеїв ми в цій подорожі не бачимо — вони в більшості на еспанському боці. Дикого каміння має Франція доволі в Альпах. Тут вона задовольняється зеленню, майже карпатською.

І серед цієї буйної зелені раптом перед очима виринає шпиль Люрдської базиліки. Невтомний о. канцлер М. Левенець вказує рукою на святиню, і з усіх грудей виривається пісня, що розповідає про маленьку Бернадетту Субіру, якій сто років тому на скелі з'явилася Мати Божа й звеліла пити воду з джерела, що б'є під тією скелею.

11-го лютого 1857 року перед ґротою в Люрді було лише троє дівчаток. Три дні пізніше було вже 12 глядачів, 23-го лютого назбиралась сотка віруючих, 1-го березня — 600, 2-го березня — 1.300, 3-го березня — 4,000, 23-го березня — коло 10 тисяч. Маловірний посадник містечка писав у своєму щоденнику, що з закінченням святкових днів напевно цей наплив „чужинців" (чужинцями у Франції звуть кожного, хто не належить до громади) буде зменшуватись, і Люрд незабаром віднайде свій спокій. Але його передбачення не справдилися.

Число прочан усе зростає. У 1953 році 429 спеціяльних поїздів привезло 25,000 хворих, в 1954 р. 670 поїздів привезло 34,000 хворих. Цього року число це зросло втроє, а між прочанами є віруючі в одного Бога, в Його Матір. Єднає їх одна пісня в честь Богоматері й Її Чудесної Появи.

*

Історики нашого церковного життя кажуть, що перше українське збірне паломництво до Люрду відбулося в 1930 році. Але нема сумніву, що прочани з України бували в Люрді якимсь дивом далеко раніше. Інакше як зайшли б оповідання про чудеса, що ділися тут, аж на Волинь, де їх я чув на власні уші?

Користаючи з можливостей вільного світу й засобів комунікації, українські прощі до Люрду все зростають, і цього року прибуло сюди українців 1,300 під проводом п'яти архипастирів.

Ол.

ЛІКВІДУЮТЬ МЄЛЬНІКОВА

Леонід Г. Мєльніков, ближче походження якого і кар'єра маловідомі, мав колись у підсовєтській Україні деяку „популярність". В грудні 1949 року, після „обрання" Хрущова на пост секретаря Центрального Комітету ВКП(б) і переходу його до Москви, Леоніда Мєльнікова, росіянина, тодішнього члена ЦК КП(б)У і ЦК ВКП(б), призначено першим секретарем Комуністичної партії (большевиків) України, значить, наступником Хрущова. Продовжуючи хрущовську боротьбу з українським націоналізмом, Мєльніков був одним із найвідданіших реалізаторів сталінської і хрущовської політики в Україні, ліквідатором усіх проявів української культури і самобутности. Роля його в ці роки найчорнішої сталінської реакції в Україні ще не висвітлена як слід, але незаперечним є, що він не залишив по собі ніякого доброго спогаду навіть серед підсовєтських українських комуністів. На становищі сталінського сатрапа в Україні Мєльніков був затверджений також 17-им з'їздом КП(б)У, що відбувся в днях 23-27-го вересня 1952 року, і залишався першим секретарем цієї московської експозитури в Україні аж до червня 1953 року, коли його внаслідок розгри між Берією і Хрущовим усунено, а на його місце призначено Александра Кириченка.

Вичищення Мєльнікова відбилося широким відгомоном у совєтській і закордонній пресі. 13-го червня 1953 року (через три місяці після смерти Сталіна) в совєтській пресі проголошено лаконічне повідомлення, що Леоніда Мєльнікова звільняється з посту першого секретаря ЦК КП(б)У за „глибокі помилки в доборі персоналу та в здійснюванні національної політики", передусім за його русифікаційні намагання (особливо в високих школах) головно на території окупованої під час другої світової війни Західньої України. У закордонній пресі коментовано тоді вичищення Мєльнікова, з одного боку, як перемогу Берії у внутрішній боротьбі за владу з Хрущовим, Маленковим, Молотовим та ін., а, з другого боку, як концесію для українців, тероризованих москалем Мєльніковим. Мєльніков був одним із найближчих співробітників Хрущова в Україні і, вдаряючи в нього, Берія підривав вплив самого Хрущова у совєтському „колективному" проводі, що зайняв місце одноособового диктатора Сталіна. Усунення Мєльнікова відбилося широким відгомоном також і в Україні, де зараз же після його відходу проявилися деякі ознаки „відлиги" у мовній, шкільній і літературній ділянках.

Але тріюмф Берії довго не тривав. Приблизно через місяць після вичищення Мєльнікова, вичищено й самого Берію. Хрущов із Маленковим, об'єднавшись, усунули Берію з усіх урядових та партійних становищ і його справу як „ворога народу" й „агента чужоземних розвідок", передали під розгляд Верховного Суду СССР. Справа, як треба було сподіватися, закінчилась розстрілом Берії 23 грудня 1953 року.

Після смерти Берії виринув на поверхню совєтського життя кремлівський намісник України і поплічник Хрущова Леонід Мєльніков. Наприкінці липня 1953 року, зараз же по ув'язненні Берії, Мєльнікова найменовано совєтським амбасадором в Румунії. В лютому 1953 року після усунення Хрущовим із посту прем'єра СССР Георгія Маленкова, того самого, що в справі Мєльнікова зв'язався з Хрущовим проти Берії, Мєльніков був призначений на пост міністра вугільної промисловости в раді міністрів, очолюваній Булґаніним. Після проведеної в 1957 р. децентралізації індустрії і поділу СССР на окремі промислові райони, міністерство Мєльнікова скасовано, а його самого призначено заступником прем'єра Казахської ССР і головою Казахського Держпляну (Госплян). До складу Центрального ком. ВКП(б) членом якого Мєльніков був до червня 1953 року, він так і не вернувся.

Але саме на займаних ним становищах у Казахстані зустріла Мєльнікова несподівана „опала" („немилість") вже збоку самого ж його дотеперішнього патрона й опікуна, одноособового диктатора партії й уряду Нікіти Хрущова. В органі Центрального Комітету КПСС „Правда", в редакційній статті п. н. „Твердо і неухильно зберігати державну дисципліну" (ч. 225 з 13 серпня ц. р.) Мєльнікову і голові Караґандської ради народного господарства (совнархозу) Д. Ониці винесено сувору наґану за „брутальне порушення державної дисципліни і за розтрату державних засобів", зужитих не на будови індустрійних підприємств у вугільній і металурґійній промисловості, а на будування цирку, драматичного театру, відпочинкового дому, купальних басейнів та інших неплянованих об'єктів. „Замість того, — пишеться у згаданій статті, — щоб припинити ці неправильні дії Караґандської ради народного господарства — заступник голови ради міністрів (Казахської) республіки, голова держпляну Казахської ССР тов. Мєльніков дав дозвіл відвести на будування приміщень для ради нар. господарства, сенаторії і драматичного театру ті засоби, що були призначені на розвиток найважливіших ділянок важкої індустрії". Подібні факти виявлено і в інших радах народного господарства, і такі самі суворі догани, як Ониці та Мєльнікову, висловлено й головам цих „совнархозів", але не називаючи їх на ім'я. В такій же статті в „Ізвєстіях" (з дня 13 серпня ц. р.) Мєльнікова не названо, хоч теж висловлено вимогу ставити „інтереси держави понад усе". „Немилість", в яку попав Леонід Мєльніков, може бути, з одного боку, виявом дальшої боротьби за владу в СССР між Хрущовим і його противниками, але, з другого боку, цей факт можна коментувати ще тим, що Хрущов далі намагається усувати, а то й ліквідувати партійців, що записались дошкульно в пам'яті не тільки українського населення, але й партійного апарату в Україні, скидаючи водночас із цим на них, як на чергових „жертовних козлів", свої власні злочини, заподіяні в Україні.

О. Р.

Любомир О. Ортинський

НА СВІТОВІЙ ЗУСТРІЧІ В БРЮССЕЛІ

(2)

Дев'ять сріблом вилискуючих великих куль, сполучених між собою такими ж „срібними" руками — це т. зв. атоміюм, символ атома, а заразом і символ світової виставки в Брюсселі 1958 року.

Переповненим трамваєм, що з трудом сунеться крізь вузенькі вулички брюссельського передмістя, ви наближаєтесь до „срібних куль". Зараз же від входової брами ви прямуєте до них свої кроки, і вже за хвилину зможете оглядати крізь вікна горішньої кулі, куди вас завезе вінда — панораму виставки.

Змаг трьох світів

Три велетні нашої доби, дві земські потуги і одна пар екселянс духова розташорились у центрі виставкової площі і змагаються виявами своєї потужности: ліворуч від маґістралі, що провадить від атому, ви побачите тяжкий залізо-скляний прямокутник совєтського павільйону; до вас вигляне, неначе схована за водограї великого басейну легка ротонда з-під знаку ЗДА, а ще далі направо, з хрестом, що панує над модерним Вавилоном, до вас апелюватиме мовчазним мементо кам'яна скеля Ватиканської Церкви. А у підніжжі цих трьох потентатів переливаються десятки, сотні тисяч народу, що здалека й зблизька прийшли подивляти, повчитись чи просто приємно провести час.

Очевидно, згадані три пункти виставки, хоча і є центром уваги всіх відвідувачів, все ж не є ще цілою виставкою. Тут же понижче Петрової „скали", скупана в золоті орієнтальних орнаментів та інкрустацій, пишається тайлендська паґода, ще трохи далі, вглибину площі вежі мусульманського мінарету. Наліво від головної маґістралі, що зветься „Дорога Націй", між Вашинґтон і Москву втиснувся об'єднаний павільйон арабських держав, що хоч неспроможний конкурувати з своїми великими сусідами ані модами, ані пропаґандою „спутників", ані американським способом життя, дає відвідувачеві подув стародавньої культури єгиптян і маврів, сирійців і вавилонців. Початків юдео-християнської культури, найстаршого санскрипту вам доведеться пошукати в маленькому, чепурному павільйоні Ізраїлю. А решта Европи — спитаєте? Її східня частина, придушена тягарем совєтського вальця, практично майже незаступлена на виставці. Тільки чехи дістали „благословенство" Москви і могли собі дозволити на власний, до речі естетично побудований і вивінуваний, павільйон. Він виблискує мозаїкою чеського скла, прецизними машинами і зі смаком розкиненими тканинами. Але, проходячи через нього, ви почуваєте себе наче в конфекційному склепі. Продуцента цього всього товару — народу ви не помітите. Польща не могла з фінансових моментів виставити власного павільйону, і тому задовольнилась виставкою свого фолкльору в спеціяльно піднайменому склепі на одній з вулиць міста. З сателітів ще тільки угорці дістали доручення „крізь сльози сміятись" і прикривати свіжі рани, недавно заподіяні їхньому народові Москвою, національним фолкльором, чардашем і скульптурою Марґіти Ковач. Все інше, „від молдаванина до фіна" потопає у всеросійському котьолку і благоденствує. Стільки про Схід Европи.

Центральна і Західня Европа презентовані рядом держав. Французький павільйон побудований неначе величезна фабрика. Він хоче дати забагато нараз і тому вже після півгодинних його відвідин ви почуваєте себе смертельно змученим, вже не знаєте, що бачили, а чого ні, і вам починає бути „все одно". Ви прямо губитесь серед накопичених діяграм, експонатів та образів, і тому з приємністю спинятесь біля стенду альжирців, живих альжирців. Їх привезено сюди і змушено продукуватись перед очима відвідувачів. Вони — золотники і ткачі, і їх завжди облягають цікаві, що приглядаються справності їхніх рук. Їх присутність, мабуть, крім доказу вродженої справности, має ще переконати, що не всі альжирці кидають на французів бомби...

Вийшовши з „французької фабрики", ви з приємністю кидаєтеся у фотель сусіднього павільйону, що, хоча і французький, але присвячений виключно Парижеві і внутрішньо удекорований саме з паризькою легкістю. І тут ви щойно усвідомите, що ще не запримітили павільйонів двох великих европейських народів, німців і англійців. Їх знайдете ген вкінці виставкової площі. Спершу англійський, а за ним німецький. Обидва неначе відсунулись в тінь і, очевидячки, позують свою скромністю. Зокрема, роблять це вісім „скляних коробок" німецького павільйону, що, зірвавши з гітлерівською напушистістю, повернувсь до старої засади Мольтке молодшого — „мер зайн, альс шайнен" — менше виблискувати, більше значити. З аптечною акуратністю і приємною дискрецією вивінувані німецькі „коробки" дають незвичайно добрий перегляд німецького життя і продукції, а з численних діяграм ви можете зорієнтуватись в теперішньому економічному й культурному положенні Німеччини. А коли ви все таки змучились і ваші висохлі уста домагаються відсвіження, ви знайдете його в „німецькому городі", комбінації різного роду типово німецьких пиварень, винарень і каварень. Може тому, що положення німецького павільйону не дуже корисне, тут назагал спокійніше, ніж на головній вулиці і в інших великих павільйонах.

Щоб заокруглити перше враження (а про це тільки й можна говорити), ви ще „кинете оком" на австрійців, швайцарців й італійців, а чистий припадок запровадить вас до малюсенького павільйону Сан Маріно, де ви навіть побачите самого сан-маринського президента. До речі — цілком скромний фацет і неначе засоромлений своєю великою і відповідальною функцією... А, може, має почуття гумору. Хто його знає. Отже, переглянувши ще згадані европейські павільйони і затримавшись дещо довше в австрійському, щоб пригадати собі „Він — нур ду аляйн" і передати привіти із-за води нашій землячці, яка тут працює, ви приходите до переконання, що у вашій голові постав такий хаос, що треба починати ще раз. Але цим разом ви вже берете три головні павільйони і будете їх оглядати завтра. Самозрозуміло, йде про американський, ватиканський і совєтський павільйони.

Лев Білас

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ М. ГРУШЕВСЬКОГО

(4)

Грушевський був дитиною своєї доби, спадкоємцем европейських традицій, і — під їх впливом та на підставі нашої власної історії витворених — традицій українського відродження. Його „Історія" є їх інтеґрацією. Український історичний процес представляється йому у вигляді Геґелевої тріяди. Покликання первісно свобідним суспільством-громадами князів, яке відбулося в формі двостороннього договору (вплив Локка й Руссо), при чому князі з їхніми дружинами мали боронити суспільність від зовнішніх ворогів і дбати про справедливість, дало початок державі, яка, одначе, скоро перетворилася в інструмент експлуатації народу „власть імущими". Цей період геґелівської „тези" замінено періодом „антитези", коли народ, під проводом козаків, підняв боротьбу за своє національне і соціяльне визволення. Одначе, на довшу мету, в козацтві знову переміг „клясовий" елемент. У постаті своєї провідної верстви воно зрадило свою місію — створення правдиво свобідного суспільства загальної рівности — і через те український народ знову попав у чуже, національне й соціяльне ярмо. Тільки нове відродження, розпочате кирило-методіївськими братчиками (1846) під кличем національної й суспільної рівности, братерства і свободи, принесе в кінцевому висліді „синтезу" визволення (визволення, в своїй суті, з „тріяди", з історії). Досі переслідуваний і пригнічений український народ, „який не пережив свого раю в жадній добі своєї минувшини", щойно тоді заживе так, як про це завжди мріяв.

Як з цього бачимо, коріння історичної концепції Грушевського релігійне, біблійне. Не зважаючи на його секуляризацію, метафізичне тло „Історії" Грушевського надає їй суцільности, внутрішньої сили й снаги, яких не зустріти ні в якім новішім історичнім творі. Його „Історія" — це лебедина пісня й заповіт нашого відродження, які подарувала нам ця доба великого духового піднесення. Те, що можна святкувати Шевченка й заразом гудити Грушевського, зайвий раз доказує несправедливість історії й земної слави.

*

Політик має право бути несправедливим, історик — ні. Скоро мине 25 років від смерти Грушевського, і вже настав час, щоб замовкли політичні пристрасті до цієї визначної людини, яка ціле своє життя присвятила служінню своєму народові і яка так багато для нього зробила. Його помилки не потребують вже ані вибілювання, ані засуджування, вони належать уже до історії, історії цілої нації. Право політика боротися з своїм противником скінчилося, тепер рішальним критерієм може бути тільки інтерес цілої нації, інтерес еміґрації. Без пієтету й пошани до своїх визначних людей, не зважаючи на їх помилки й політичні переконання (не помиляється хіба той, що нічого не робить), нації немислимі.

Інстинкт самозбереження, індивідуального й групового, національного, керує поведінкою всіх людей. Чим є одиниця без власного суспільства, власної національної традиції, культури, без почуття своєї до них приналежности, свого місця в світі? Звідки може вона без їх знання черпати самоповагу, пошану до своїх предків? І як вимагати від інших народів, щоб її поважали? Цю самоповагу, пошану до власних традицій і прадідів вернув чи, до певної міри, подарував нам Грушевський. Тому так ненавидять його наші вороги. І тому обов'язок кожного з нас — добре знати наше минуле, розкрите нам Грушевським в його „Історії України-Руси".

Монументальної праці Грушевського не повинно бракувати не тільки в жадній поважнішій публічній чи науковій бібліотеці, у жадній українській чи українського походження родині. Після її перевидання це не є вже важкою до здійснення справою. Знайшлося кілька самовідречених одиниць, які, не зважаючи на великі труднощі, її перевидали. Повинністю всієї еміґрації є подбати про її максимальне розповсюднення.

Кінець.

МАТИ

До тину сина провела
І задивилась вслід хлоп'яті
— Моя ти крихітко мала,
Який сьогодні шлях почато!?
Пригадую, отак і нас
Колись матуся проводжала.
Тоді був тихий, ранній час,
Росинки на траві дрижали.
Вже стільки пролетіло літ,
Давно спливли дитячі роки.
А мати стежить від воріт,
Як того дня, за нашим кроком.

ГРИГОРІЙ КУЛІШ

ПОМЕР ДЖОН Ф. СТЮАРТ, БОРЕЦЬ ЗА СВОБОДУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Сумна вістка, що у вівторок, 5-го серпня, помер після довгої і тяжкої недуги Джон Ф. Стюарт, голова Шотляндської Ліги Европейської Свободи, палкий прихильник українського визвольного руху й Антибольшевицького Бльоку Народів, довголітній невтомний пропаґатор ідеї визволення поневолених большевицькою Москвою народів, холодним лезом болю пронизала свідомість усіх, хто стояв разом із ним у спільному всесвітньому фронті боротьби націй за свою свободу проти зазіхань московського імперіялізму. Бо не стало між живими людини, якої голос правди про тих забутих, що караються в московській тюрмі народів, постійно лунав не тільки у Великій Британії, але й багатьох інших країнах заблуканого на манівцях Західнього Світу, та відважно кидав в очі „володарям світу цього" гірке обвинувачення, що, всупереч моральним законам і інтересам власних народів, кинули на поталу на задоволення імперіялістичних апетитів Москви, цілу низку свободолюбних народів, які своїм героїчним спротивом окупантові, доказали свою зрілість до державного життя. Його голос перестороги щодо дальших замірів Москви, направлених на знищення вільного ще світу, протверезжував немало голов, які готові були послухати солодкаво - облудної пропаґанди Москви про „мир" і „співіснування".

Смерть Дж. Ф. Стюарта — це невіджалувана втрата для української політичної акції в Західньому світі. Після 2-ої Світової Війни, в часі коли проблема визволення України й інших поневолених Москвою народів, здавалось, була відсунута на задній плян, коли навіть згадка про неї потягала за собою непопулярність і неприхильну настанову серед можновладців і обивательських західніх кругів, мало було таких людей, як Дж. Ф. Стюарт, щоб відважилися ставити чоло модній струї пацифізму й примирення з Москвою Сталіна й Молотова, а пізніше Хрущова й Ґромика. Мало було таких, які, як він, розуміли б суть большевизму, як синтезу московського імперіялізму з месіянізмом, та які, як він, видвигали б національну проблему за залізною завісою, як Ахіллеву п'яту большевицької імперії. Постійно і невтомно, на протязі своєї довголітньої і багатогранної діяльности як голова Шотляндської Ліги Европейської Свободи, Дж. Ф. Стюарт вказував західнім політичним мужам, що найкращим союзником вільного світу є свободолюбні поневолені Москвою народи, між якими чільне місце занимає Україна з її великим людським і економічним потенціялом, та її динамічним і ідейно яскраво визначеним визвольним рухом. У багатьох статтях, брошурах та листах до редакцій часописів, які були часто повністю публіковані, Дж. Ф. Стюарт голосив ідеї, які виходили з засад суверенности кожного народу і його права на існування як самостійна держава.

Помер Дж. Ф. Стюарт у глибокій старості, проживши понад 80 років життя, — сповненого трудами і працею, безперервним стремлінням поборювати перешкоди і змагатися. Ще за часів своєї бурхливої молодости Дж. Ф. Стюарт, нащадок стародавнього шотляндського роду, не вдоволявся спокійним життям в мирній Шотляндії, а виїхав шукати невигод і пригод в Південній Африці. Часто, на старості, він любив розказувати свої пережиття із тих часів, коли йому не раз траплялося стрічатися віч-на-віч із хижими звірями. Пізніше йому приходилось стати представником великої фірми, що імпортувала деревину з давньої Росії. В зв'язку з тим Дж. Ф. Стюарт довгий час перебував у Прибалтійських краях та в Росії, де він зблизька познайомився із проблемами Східньої Европи та з національною вдачею московського народу і принципами московської політики назовні та у відношенні до поневолених народів. Він зрозумів великі різниці у психіці московського і інших народів Східньої Европи. Він глибоко пересвідчився у справедливості стремлінь уярмлених народів до національної незалежности, пройнявся до них щирою симпатією та залишився вірним цим поглядам до смерти. Під кінець 2-ої Світової Війни, коли чільні західні державні мужі віддавали Москві половину Европи взамін за обіцянки мирного співжиття, Дж. Ф. Стюарт зорганізував Шотляндську Лігу Европейської Свободи із визначних громадян своєї батьківщини, щоб політичною акцією допомагати поневоленим народам. Познайомившися із українським визвольним рухом, через його представників на еміграції, а особливо із організацією АБН, яка об'єднала революційні сили поневолених Москвою народів, Дж. Ф. Стюарт з усією енергією допомагав їх діяльності в західньому світі. Він очолював видавничу діяльність Шотляндської Ліги, що позначалася випуском цілої низки актуальних книжечок та брошур, а також книжки „Юкрейніен Ліберейшн Мувмент ін Модерн Таймс" та „Нешенл Проблемс ін ди Совєт Юніон". У 1949 році Дж. Ф. Стюарт разом із Шотляндською Лігою уможливив відбуття Конґресу АБН в Единбурзі, який мав великий успіх для мобілізації національно - визвольних антибольшевицьких сил, та поширення їх ідей серед британського світу. Численні листи, що їх Дж. Ф. Стюарт слав до керівних політичних мужів Британії та Америки, роз'яснюючи національну проблему за залізною завісою з приводу різних нагод, є свідком його постійної праці на користь визвольної справи. Правдивий шотландець - патріот, Дж. Ф. Стюарт втішався великою повагою та авторитетом серед своїх співвітчизників, хоч не займав ніякої офіційної посади. Його принциповість була широко відома і її шанували. Дж. Ф. Стюарт стояв у близьких і дружніх відносинах із політичними, військовими та публіцистичними діячами шотляндського походження. Його погляди й думки завжди знаходили відгук на сторінках найвизначніших шотляндських часописів, таких як „Ди Скотсмен". Проте було б помилкою твердити, що діяльність цього визначного шотляндця обмежувалася до його вужчої батьківщини. Відгук на ширені ним думки був також і на терені Англії, а також, і це треба особливо підчеркнути, за океаном, на американському терені. Своєю безкомпромісовою настановою до московського імперіялізму Дж. Ф. Стюарт здобув собі чимало прихильників серед політичних і військових американських кругів, і його авторитет немало допоміг визвольній закордонній акції української та інших еміграцій, а зокрема Антибольшевицькому Блокові Народів. Не можна тут не згадати дійсно щирих і дружніх відносин між Дж. Ф. Стюартом і українцями, які його особисто знали. Особливо треба згадати тісну приязнь Дж. Ф. Стюарта з головою АБН п. Ярославом Стецьком, який часто його відвідував в Единбурзі. Навіть будучи, в останньому році прикованим до ліжка, переходячи постійні операції і трансфузії крови, Дж. Ф. Стюарт не забував про потреби актуальної політичної акції, пляную чи дальшу видавничу діяльність. На жаль невблагана смерть перервала працьовите життя великого приятеля всіх поневолених Москвою народів, а особливо українського, і не дозволила побачити плоди своєї відданої Великій Справі діяльности. Проте, зерно посіяне ним в англо - мовному світі вже кільчиться й проростає, і нові люди стають на зміну нашому дорогому Дж. Ф. Стюартові, щоб йти його слідами. Прийде час і його ім'я згадуватимуть народи Східної Европи й Азії з вдячністю за ту посвяту, з якою Дж. Ф. Стюарт працював для їх визволення.

П. П.

НЕЗАБУТНІЙ ПЕДАГОГ

(Омелян Бачинський)

Дня 14-го червня на сторінках „Свободи" звеличав пам'ять проф. Омеляна Бачинського його друг, товариш проф. Никифор Гірняк.

Почуваюся до обов'язку сплатити довг проф. Омелянові Бачинському від його учнів.

Говориться часто, що професор для учнів, — це дороговказ на життєвім шляху, це уосіблення глибокого знання, це людина великого досвіду і т. д. І проф. Омелян Бачинський справді був для своїх учнів на чужині цим усім, він був нам батьком.

Було це під час І-ої світової війни. 1916-го року в таборі в Гмінді коло Відня засновано гімназію для дітей втікачів. Першим нашим директором був бл. п. д-р Микола Конрад (замордований большевиками). Він умів нас з'єднати в одну родину своєю великою любов'ю. Першим нашим учителем німецької мови був проф. Омелян Бачинський, який виховував у нас почуття дисципліни і карности. Як звичайно, молодь не любить дисципліни, і не одні промахи ми робили проти неї. Це ж були діти із різних околиць і верств нашого населення, переважно півсироти або сироти, яких війна запроторила різними дорогами аж під Відень. Але обидва великі педагоги о. д-р М. Кондра і проф. О. Бачинський зуміли вкоротці створити із більше сотн учнів, одну суцільну громаду.

В 1918 табір в Ґмінді розв'язано, а школи і шпиталі перенесено до Сватобожіц коло Брна на Моравах. Там директором гімназії став проф. Ом. Бачинський. Там він теж був душею тої невеликої громади (школи і шпиталів).

Я тоді була вже в 3-ій кл. гімназії, — це роки, коли у дівчат починають формуватися погляди на світ. Ніколи не забуду його розмов - гутірок про музику, театр, оперу; учив нас розуміти клясичну музику, любити рідну пісню, пізнавати життя людей і їхні угрупування національні і соціяльні, учив про громадські обов'язки. Під його проводом ми уряджували літературно-мистецькі вечори серед чеських студентів. Він, наш педагог завжди брав активну участь у тих вечорах разом із своєю дружиною віденкою, яка всіма силами намагалася вивчити українську мову. Їхні дуети „Коли розлучаються двоє", чи соля „Як почуєш вночі (Франко - Січинський) залишилися незабутніми у нас, думаю, що й серед чеської молоді. Обоє прекрасно грали на фортепіяні. Хор із мед-сестер та нас учнів, як теж шкільний театр ним зорганізовані були дуже популярні. Не забуду, як я — тоді 13-літня учениця — грала ролю старої Терпелихи із „Наталки Полтавки", а режисер із нашого директора прекрасний, до найменших подробиць вишліфовував кожну ролю. Навіть навчив мене прясти на куделі.

Ми робили теж прогульки до більших міст на Моравії, що знані були з історичних подій, або із славних музеїв. Директор організував прогульки на чеські спортові імпрези і там учив нас розуміти спорт, як мистецтво. А вже незабутньою на ціле життя залишиться прогулька до Брна, на концерти Кошиця, що там, в переїзді із Станиславова до Праги, задержався на два вечори. За ті два вечори концертів та спільної вечері і дружніх розмов із хористами як теж маєстром Кошицем ми вдячні Бачинському й за те, що навчив нас розуміти і відчути велич нашої пісні. Незабутнім залишиться і враження із вечора 22-го січня 1910р., дня проголошення Соборности України. Дир. Бачинський дбайливо підготовив нас на той Великий День.

В 1920 р. ми роз'їхалися. Учні до своїх домів, тоді вже під Польщею, а проф. Ом. Бачинський із дружиною та сином Омеляном на Закарпатську Україну, потім до Яворова, Рогатина, Тернополя і вкінці до Чорткова. Тут прийшов він на пост директора гімназії Рідної Школи, де й я тоді учителювала. І в учительському званні я діставала від нього багато цінних порад. Його тактовність і послідовність, і точність здобули серце усіх учителів гімназії. І друга світова війна застала нас на спільній праці. Прийшли большевики і дир. Ом. Бачинський залишився управителем, — тоді вже гімназію перейменовано на десятирічку (із числом учнів коло 800), а мене директор назначив як свого помічника, цебто за большевицькою термінологією — завідувачем педагогічної частини. І знову спільна тяжка праця серед непевного оточення, що вимагала великого такту і дипломатії. Директор умів так зробити, що наша школа була на дуже високому рівні навчання, і молодь була так глибоко національно освідомлена, що навіть заснування комсомолу не могло її захитати. Мене втаємничував у кожній своїй тактиці, бо опісля залишив мене своїм наслідником на пості управителя, бо йому самому прийшлось утікати на Захід.

Хай тих кілька слів буде китицею квітів на могилу Незабутнього Педагога.

Ганна Білинська-Ракоча

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР ВШАНОВУЄ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО

З нагоди 25-ліття наукової праці проф. Яр. Рудницького, голови УВАН у Канаді, Міжнародний Мовознавчий Центр у Лювені (Бельгія) видав монографію в опрацюванні директора Центру проф. С. Попа, що містить життєпис і список праць нашого вченого за рр. 1933-1958. Видання вийшло у французькій мові в серії біо- й бібліографій визначних мовознавців поодиноких країн, як Англії, Бельгії, Норвегії, Німеччини, Швайцарії й ін. В ньому вміщено теж переклад першої статті проф. Яр. Рудницького „До діялектологічної праці в терені", як теж переклад його доповіді в Лювені про „Діялектологічну працю в Канаді й ЗДА".

ПРОДОВЖЕНО ТЕРМІН РЕПАТРІЯЦІЇ ОСІБ ПОЛЬСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ З СССР ДО ПОЛЬЩІ

Московські „Ізвєстія" з 12 серпня ц. р., подали повідомлення, що недавно між Міністерством Закордонних Справ СССР і посольством Польської Людової Республіки відбулася виміна нот, у висліді якої вирішено продовжити термін репатріяції з СССР до Польщі. Термін вношення подань про репатріяцію продовжено до 1 січня 1959 року, з тим, що ропатріяція осіб, які мають право репатріюватися, буде закінчена 31 березня 1959. Далі в повідомленні „Ізвєстій" подано, що особи, що мають труднощі в здобутті потрібних документів, які підтверджували б їхню національність і громадянство до 17 вересня 1939 року, з місця замешкання, на території Польської Людової Республіки можуть звертатися за поміччю до уповноваженого уряду Польської Людової Республіки в справі репатріяції при польськім посольстві в Москві. (Адреса: вулиця Алексея Толстого, 30).

ПОЛЬСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ БОРОНЯТЬСЯ ПРОТИ ЗАКИДУ „РЕВІЗІОНІЗМУ"

Варшава. — Альфред Щепанський, голова відділу культури в польській комуністичній партії, опрокидує закиди, зроблені совєтським літературним місячником „Звезда", наче б польська література та взагалі вся культура була опанована „ревізіоністами", себто в теперішній совєтській термінології, найгіршими „ухильниками". Щепанський не перечить, що „ревізіонізм" вніс хаос в політику і в мистецтво, але твердить, що совєтський реалізм, як літературно - мистецький напрямок, не повинен бути нетолерантний до інших напрямків, бо така „монополізація" доводить до спрощування проблеми і „не приносить нічого доброго".

● *Совєтська преса і радіо* атакують президента Айзенгавера за його останній виступ на Генеральній Асамблеї ОН, в якому він запропонував конструктивну програму для Середнього Сходу. Промову Громика на цьому засіданні Генеральної Асамблеї совєтська преса подала повністю, а виступ Айзенгавера зредукувала до кільканадцятьох рядків.

Українці взяли участь у Фестивалі Націй в Ст. Пол

Ст. Пол. — З нагоди сторіччя Міннесоти відбувся у днях 7 до 11 травня ц. р. Фестиваль Націй, влаштований місцевим Міжнародним Інститутом, до ради директорів якого входить теж відомий український діяч і науковець проф. А. Грановський. У Фестивалі Націй взяли участь представництва 39 націй світу, між ними теж й України. Український репрезентаційний комітет у складі 11 осіб очолював проф. А. Грановський і група українських учасників, що нараховувала 80 осіб, була однією з найбільших поміж національними репрезентаціями у цьому Фестивалі. У надрукованій розкішно програмі фестивалю окремий розділ (стор. 38-39) був присвячений Україні та її символові — великоднім писанкам. У цьому розділі побіч малюнку писанок була подана коротка їх історія, і в дальшому теж історія прибуття українських іміґрантів до Міннесоти і життєпис одного з найвидатніших представників української іміґрації в Міннесоті проф. Александра Грановського, що прибувши до ЗДА в 1913 році, став одним з найвидатніших американських науковців в ділянці ентомології та одним з найактивніших українських діячів і пропаґаторів української справи та змагань України до державної незалежности.

● **Палата Репрезентантів** дозволила полковникові Гаррі С. Трумановi прийняти медалю від муринської республіки Лiберії.

Замість квітів на могилу бл. п. ІВАННИ БАКЕВИЧ складаємо на дитячі садки в Німеччині суму — $ 10.00

Мирослава і Михайло ВОЛКОДАВ

Замість квітів на могилу бл. п. ПАВЛИНИ МАЩАК членки, 25-го Відділу УНСоюзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., $ 10.00 на УНФонд — зложили

УПРАВА 25-го ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя, Від. 277 повідомляє членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 24-го серпня 1958 р., о год. 3-ій по пол., у домівці Укр. Амер. Гор. Клюбу — при 51-53 Вгітморе вул. Вплата членських вкладок там же від год. 2-ої по пол. Управа Відділу 277 остерігає членів, які залягають із вкладками, якщо вони не вирівняють вкладок до 24-го серпня 1958 р. включно, то, на жаль, Управа Від. буде змушена їх суспендувати. — Управа.

ВСЯЧИНА

Обман із „молочком„ бджоли - матки

Як обманці і шахраї вміють обдурювати людей та витягати від них гроші. про це свідчить історія із так званим „королівським джеллі" або молочком бджоляної королеви чи матки, це значить тією субстанцією, якою бджоли кормлять свою матку. Несумлінні фірми дають трошки того „молочка" до пігулок або капсульок і продають їх як лік проти сексуальної імпотенції, твердячи, що той лік-чудо- привертає молодість та не допускає до старости. Лік із тим „королівським джеллі" має лікувати серцеві недуги, слабе тиснення крови та інші недуги, хоч лікарські фахівці ствердили, що їм невідомо про лікувальні прикмети тієї субстанції. якою кормиться бджоляна матка.

Та обманці ще і в інший спосіб використовують ту субстанцію. Косметичні фірми вкладають 100 міліграмів (вартости 20 центів) до одної унції т. зв. „колд крему" і продають один слоїк за 10 долярів. Цієї субстанції вживають до фарбки до уст, крему до очей та до плинів-мастей для жінок, які радо купують те все, що має те „молочко бджоляної матки". Та фахівці від косметики твердять, що та субстанція не має жадної сили для „косметичних чудес". Та хто не хоче бути молодим і гарним? Тому пересторога проти обману не завжди діє...

ЛЕГЕНІ З ПЛАСТМАСИ

Лікар з Нігерії Огпа продемонструмав у Лондоні пластмасову модель легенів, яка з абсолютною точністю передає всі їх деталі. Свою модель він виготовив так. Свіжі легені, видалені з трупа людини, яка щойно померла, Огпа вмістив у басейн з водою для того, щоб вони зберегли свою природну форму. Потім він впорснув у легені рідку пластмасу, яка поступово заповнила всі відгалуження легенів. Після того, як пластмаса ствердла, розчинив у кислоті легеневі тканки. Пластмасова модель виявилася точною копією людських легенів і є дуже цінною у навчанні студентів.

ЦІННА ЗНАХІДКА

Один французький спортовець, плаваючи серед підводних скель біля острова Леван, поблизу Голубого берега, знайшов цінну знахідку. В одній з піщаних западин скелястого лябіринту на глибині 27 метрів він виявив затоплений корабель з великою кількістю амфор. Як встановили вчені, це судно було збудоване ще до Різдва Христового. В амфорах зберігались рибні і овочеві консерви. призначені для легіонів Юлія Цезаря. Як тільки корабель піднімуть на поверхню. спеціялісти матимуть можливість вивчити способи будування кораблів в античній епосі.

Президент Ливану проти відкликання американських військ

Бейрут. — Ливанський президент Каміль Шамун заявив на пресовій конференції, що поки він є президентом, себто до 23-го вересня ц. р., Ливан не проситиме Америки, щоб вона відкликувала свої війська. Запитаний, чи існують шанси, щоб до його уряду ввійшли представники опозиції, відповів „Не думаю". Так само заперечив, наче б за його урядування мала прийти зміна на становищі прем'єра: опозиція рішуче домагається, що прем'єр Самі ес-Сольг димісіонував. На тій пресовій конференції було приявних 60 кореспондентів. Шамун висловився з признанням про конструктивну програму президента Айзенгавера для Середнього Сходу. Він ствердив, що ливанський уряд має повне довір'я до міністра закордонних справ д-ра Шарля Маліка, який перебуває в Ню Йорку на сесії Генеральної Асамблеї. Тим часом в Бейруті терористичні акти спонукали уряд до проголошення заборони всякого колового руху в центрі міста. На вулицях поставлено штучні перешкоди ,щоби унеможливити колову комунікацію, а всю торговельну дільницю оточено військом. До Бейруту прибувають додаткові „обсерватори" Об'єднаних Націй. Внаслідку звернення Гаммершилда — м. і. Швеція погодилась прислати додаткових со- їх пільотів і інших старшин.

Алкорн твердить, що республіканці не втратять ні одного місця в Конґресі

Вашингтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн заявив 16. серпня, що „вигляди республіканців на успіх у виборах восени ц. р. покращали і що його партія не втратить ані одного місця" в листопаді цього року. Мід Алкорн сказав був 22-го квітня, що республіканці не здобудуть більшости в Сенаті, бо цього року виборці будуть голосувати протиреспублікансько. Президент Айзенгавер був тоді заявив, що „він досі ніколи не признавав поразки перед боєм". і Алкорн після того виснював, що він бажав своєю заявою викликати войовничий настрій в республіканців. Тепер він каже, що економіка країни поліпшилася, і тому можна вірити, що виборці підуть за республіканцями. Алкорн обіцяє, що 26-27 серпня подасть докладніший звіт на зборах Республіканського Крайового Комітету в Шикаґо.

Конґрес рекомендує відзначити Ріковера золотою медалею

Вашинґтон. — 18-го серпня обидві палати Конґресу одноголосно ухвалили резолюцію, в якій рекомендують відзначити контр-адмірала Гаймана Дж. Ріковера за його працю в ділянці нуклеарної зброї. Тепер резолюції обидвох палат відослали до президента Айзенгавера, який, як загально сподіваються, погодиться з думкою Конґресу. Це вже другий раз Конґрес підтримує контр-адмірала Ріковера, який мав би в найближчому році перейти на емеритуру, якщо не буде підвищений в ранзі. Прихильники Ріковера бажають, щоб його найменовано віце-адміралом, бо тоді він міг би служити до 1962 року. В 1953 році Конґрес спричинив те, що Ріковера були найменували контр-адміралом. Вища команда не любить Ріковера за те, що він із неувагою ставиться до бюрократичних метод праці. Та всі признають великі заслуги цього військовика в продукції атомової зброї, головним чином в будові першого підводного атомового човна „Навтилюса".

„Українська Національна Ґвардія" об'єднується із „Спілкою Визволення України"

Ню Йорк. — Згідно з постановою Головної Управи еміґраційної „Спілки Визволення України" і Головної Команди „Української Національної Ґвардії Християнських Солідаристів", надрукованою в журналі „Місія України" ч. 5 за серпень—вересень 1958, члени УНҐ-ХС вступають у СВУ, як її члени і до часу переведення повного формального об'єднання представники обидвох організацій творять спільну головну управу СВУ. Керівним органом СВУ буде відтепер реорганізована Головна Управа СВУ, до якої входять: Наталя Павлушкова. В. Бобко, от. Т. Бульба - Боровець, В. Буряк. П. Воскобійник, І. Галушка, П. Гонтар, І. Журливий, О. Запорожець, О. Калинник, В. Коваль, Яр. Кінаш, П. Колісник, П. Коперник, І. Кубарський, А. Кущинський, М. Млаковий, В. Наддніпрянець. В. Назола, І. Оленич, І. Ратушний, М. Сахно, І. Садиленко та Л. Суслик. До Головної Контрольної Комісії СВУ входять: Ф. Балицький, як голова, та проф. Ю. Бобровський, В. Брух, О. Кейс і Г. Подгурець, як члени.

ТАРЗАН, ч. 4113. Що це було?

Коли Тарзан мандрував до Беми ... а тубільне село тліло в руїнах ...

Плянтатор із дружиною обідав на веранді свого дому ...

аж раптом впало якесь незнане страховище ... і зникло.

ОСЕРЕДОК
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ,
ім. „КИЇВ" в ДІТРОЙТІ, Миш.,
ділиться
з цілою сумівською громадою сумною вісткою,
що дня 16-го серпня 1958 року,
після трагічного автомобілевого випадку,
заснула в Бозі,
Юна сумівка, член Відділу Юного СУМА
„Полтава", Осередку ім. „Київ",

✝

бл. п. ОКСАНА КАЛИНИЧ

проживши літ 14 (чотирнадцять).

Похорони Покійної Подруги відбулися у вівторок, 19-го серпня 1958 р. в Дітройті.

Спи спокійно, Люба Подруго! Нехай у вічному сні сниться Тобі Україна, яку Ти так гаряче любила і якій вірно збиралася служити.

Батькам Покійної складаємо найщиріші вислови глибокого співчуття у їх великому горі.

Управа Осередку СУМА

ПОДЯКА

Висловлюємо найсердечнішу подяку Друзям, Знайомим, і Всім, що 5-го серпня 1958 р. в м. Фінексі (Арізона) взяли участь в Заупокійній Службі Божій та відпровадженні на місце вічного спочинку,

НАШОЇ НАЙДОРОЖЧОЇ ДРУЖИНИ, ДОНЬКИ, МАТЕРІ, СЕСТРИ І БАБУСІ,

бл. п. Іванни БАКЕВИЧ-ЩУКОВСЬКОЇ

Щиро дякуємо П-ву Правурам та П-ву Баковичам за поміч в полагодженні похоронних приготовань та за тепле сердечне відношення до Покійної в часі її перебування в м. Фінексі, як також П-ву Донченкам, П-ву Ортинським, П-ву Василенкам, П-ні Ліневич та Всім Приятелям Покійної.

Дякуємо п-ві І. Васькову і Тим, що з Ним відспівали Вічну Пам'ять по закінченні похоронної відправи на цвинтарі.

Дякуємо сердечно Всім за писемні та усні слова співчуття і розради в нашому горі.

ДМИТРО — чоловік
МАРІЯ і ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКІ — мати і брат
ЯРОСЛАВА та БОРИС ЛЕБІДЬ-ЮРЧИК — донька та внук
СТЕФАНІЯ, ІВАН, БОРИС, ЛІДІЯ КРИНИЦЬКІ — сестра, шваґер, сестрінок з дружиною

ПОДЯКА

Після трагічного дня, 23-го липня 1958 р., коли то
НАША НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА, МАТИ І БАБЦЯ,

бл. п. ПАВЛИНА МАЩАК

впала жертвою нещасливого випадку, та по трьох тижнях страшного болю і мук, прийнявши Найсвятіші Тайни, з Волі Всевишнього, упокоїлася в Бозі, дня 11-го серпня 1958 р., год. 1:20 по полудні.

Цією дорогою складаємо нашу найсердечнішу подяку Веч. Отцям: о. Я. Сіркові, який перший поспішив до шпиталю до Покійної, висповідав і уділив Найсвятіших Тайн, як також потішив нас у важкому горі та за похоронні відправи в похоронному заведенні п. І. Ковальчика, о. З. Бачинському за похоронні відправи в тому ж заведенні в день похорону і в церкві та за прощальні слова Покійній і відпровадження на вічний спочинок та за надгробну відправу, п. Осипові Стецурі і п. Іванові Задорожному з Вайону за гарний спів під час похорону, Сестрицтву долини міста із п. Биковською, які жертвували на Служби Божі і вінки і за численну участь у звеличанні похорону, Т-ву Holy Name Society, які також взяли численну участь та жертвували на Службу Божу, П-ву Ярошам за участь в похоронах і Службу Божу, п-ні Биковській зокрема за Службу Божу, п-ні Мацях, П-ву Вітер, п-ні Масаковській з Н. Арлінґтону, П-ву Гаврилюкам, персоналові Commercial Trust Co., за три-річне жертвування на Служби Божі, співпрацівникам Покійної — 39 Broadway Holding Corp. за моральну і матеріяльну допомогу.

Щира подяка 25-му Відд. УНСоюзу, якого Покійна була членкою, що зложили $ 10.00 на УНФонд, замість квітів на могилу.

Найсердечніша подяка за вінки і квіти родині Полегеньким, а саме: Федорові і Вікторові. Василеві, Стефі і Наді Полегеньким за вінок і участь в похороні і авто. П-ні Ользі Рачок за вінок і участь в похороні. Родині Сисунам, Вавеловським, Романовим, Кохановським і Ладанайм за вінок і участь в похороні, Родині Одулякам за вінок і за духову потіху, з якою поспішили перші. Т-ву „Пласт" і оркестрі „Сурма" за вінки, п. Вохові Василеві, п. Демченкам за духову пораду і участь в похороні. Родині Доманським за авто і участь в похороні, Родині Петра Вох, за авто і участь в похороні, похоронному заведенню І. Ковальчика, за совісне і взірцеве переведення похорону.

Вкінці найсердечніша подяка Усім Кревним, Приятелям, Знайомим, близьким і далеким, які прийшли так численно, щоб звеличати похорон Покійної і відпровадити на вічний спочинок і Всім Парафіянам Джерзі Ситі.

Нехай же Вам Всевишній винагородить сторицею.

Горем прибиті:

ЄВГЕН — чоловік
АДАМ і РОМАН — сини
СТЕФАНІЯ, ВАСИЛЬ і НАДЯ ПОЛЕГЕНЬКІ донька, зять і внучка.
СВЯТОСЛАВА — донька
МАРІЯ СТИБЕЛЬ — сестра

● РОЗШУКИ ●

Іван Пасічний пошукує брата
СЕРГІЯ ПАСІЧНОГО,
який походить з с. Кулик, пов. Холм, і який перебував під час другої світової війни на примусовій праці в Німеччині. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситися на адресу:
Iwan PASICHNYJ
632 East 9th Street
New York 9, N. Y.

Пошукую
ЄВДОХУ ЧАБАН (дів. прізв.) по чоловікові ЖОВНІР,
із села Унів, пов. Перемишляни. Довгі роки перебувала у Львові, а в часі війни була вивезена до Німеччини. Хто знає її, або вона сама, прошу писати на адресу:
Марія НУД
264 Hamilton Avenue
Clifton, N. J.